

Atzinums Nr. 9
par smilts un smilts – grants ieguves derīgo izrakteņu atradnē
„Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā ietekmes uz vidi
novērtējuma noslēguma ziņojumu

Derīgs līdz 2013.gada 29.septembrim.

Paredzētās darbības ierosinātājs - SIA „Cemex”, reģistrācijas Nr. 40003386821, adrese: Podraga iela 2, Rīga, LV – 1007.

Noslēguma ziņojuma izstrādātājs - SIA „Deko Geo Balts”, reģistrācijas Nr.40003881918, adrese: K.Ulmaņa gatve 3, Rīga, LV – 1004.

Pamatojoties uz 2010.gada 20.augustā Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto smilts un smilts – grants ieguves derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu, tika uzsākta atzinuma sagatavošanas un izdošanas procedūra saskaņā ar likuma ”Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 19.pantu.

- 1. Paredzētās darbības nosaukums** – smilts un smilts – grants ieguve.
- 2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta** - smilts - grants un smilts atradne „Sauleskalni” („Kļaviņas – 2009”) zemes gabals „Lāču Migas” (kadastra nr. 70740040124), zemes gabals „Lejas Kļaviņi” (kadastra Nr.70740040080) un zemes gabals „Grantskalni” (kadastra Nr. 70740040044) Madonas novada Mārcienas pagastā.

3. Īss paredzētās darbības raksturojums.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegta informācija, ka smilts un smilts – grants ieguve paredzēta Madonas novada Mārcienas pagasta derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” zemes īpašumos ar kadastra Nr. 70740040044, 70740040124 un 70740040080, kuru kopējā platība ir 14,5 ha. Zemes gabalu īpašnieki ir SIA „Sauleskalna karjers” un SIA „Cemex”. Derīgā izrakteņa ieguve ir paredzēta 13.9 ha lielā platībā.

Atbilstoši ziņojumā pievienotajai Madonas novada pašvaldības Mārcienas pagasta pārvaldes 2010.gada 11.februāra Izziņā (Nr.MAR1-10/50) sniegtajai informācijai perspektīvās smilts-grants un smilts atradnes „Kļaviņas – 2009” licences laukumā derīgo izrakteņu ieguve nav pretrunā teritorijas plānojumam divos no trim zemes

īpašumiem - zemes gabalā „Lāču Migas” (kadastra nr. 70740040124) un „Lejas Kļaviņi” (kadastra Nr.70740040080), kuriem Mārcienas pagasta apstiprinātajā teritorijas plānojumā ir noteikts lietošanas mērķis „Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas”. Ziņojumā sniegta informācija, ka zemes gabals „Grantskalni” (kadastra Nr. 70740040044) atrodas uz meža zemes un pašvaldībā ir iesniegts pieprasījums mainīt zemes gabalā „Grantskalni” zemes izmantošanas mērķi.

Atbilstoši ziņojumā sniegtajai informācijai ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas laikā derīgo izrakteņu atradne „Sauleskalni” teritorija valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā” ieguva nosaukumu „Kļaviņas - 2009.g.”.

Ziņojumā ir apskatītas divas tehnoloģijas alternatīvas: derīgo izrakteņu ieguve ar gruntsūdens līmeņa pazemināšanu un derīgo izrakteņu ieguve bez gruntsūdens līmeņa pazemināšanas. Salīdzinot savstarpēji piedāvātās alternatīvas, jāatzīmē, ka realizējot derīgo izrakteņu ieguvi ar gruntsūdens līmeņa pazemināšanu būtu nepieciešams būtiski pazemināt gruntsūdens līmeni. Ūdens atsūkņēšanas rezultātā ap karjeru veidotos depresijas piltuve, kā rezultātā depresijas piltuves zonā būtu traucēta vai pilnībā izzustu ūdensapgāde viensētās, kuras ūdensapgādei izmanto ūdeni no akām, kā arī ietekme varētu tikt atstāta uz SPA kūrorta „Mārcienas Muiža” dīķi, ko tās apmeklētāji izmanto rekreācijas vajadzībām. Ņemot vērā iespējamo ietekmju būtiskumu SIA „Cemex” paredz derīgo izrakteņu ieguvi ar ekskavācijas metodi bez gruntsūdens līmeņa pazemināšanas un ūdens atsūkņēšanas.

Karjeram paredzētā teritorija ietilpst Vidzemes augstienes robežās, Vestienas pauguraines dienvidaustrumu malā un atrodas aptuveni 2 km attālumā no Mārcienas ciema, netālu no valsts 2. šķiras autoceļa V876. Plānotā karjera platība – 13,9 ha. Zemes virsmas atzīmes izstrādei paredzētajā teritorijā mainās no 125 m v.j.l. līdz 133 m v.j.l. Ziņojumā sniegta informācija, ka nelielā teritorijas daļā blakus zemes gabalam „Grantskalni” patlaban notiek smilts-grants un smilts ieguve, bet šīs teritorijas austrumu daļā ir ierīkots tehnoloģiskais laukums, kurā notiek iegūtā materiāla šķirošana, uzglabāšana un iekraušana autotransportā. Atbilstoši ziņojumā sniegtajai informācijai un darba ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā pašvaldības pārstāves sniegtajai informācijai, teritorija, kurā patlaban tiek iegūti derīgie izrakteņi, nav pretrunā ar spēkā esošo teritorijas plānojumu. Ziņojumā norādīts, ka zemes gabalā „Grantskalni” nav paredzēta derīgo izrakteņu ieguve līdz pagasta teritorijas plānojuma grozījumiem. Savukārt zemes gabalos „Lāču Migas” un „Lejas Kļaviņi” - aktīva saimnieciskā darbība nenotiek. Šīs teritorijas klāj mežaudzes. Karjeram paredzētā teritorija ziemeļos robežojas ar zemes īpašumu „Kastaņi” (kadastra Nr. 70740040013), austrumos - ar valsts 2. šķiras autoceļu V876 (kadastra Nr. 70740040071) aiz kura 230 m attālumā no karjera tehnoloģiskā parka atrodas viensētas „Kalna Patmalnieki” un „Kļaviņi”, bet nedaudz tālāk - 555 m attālumā atrodas viensēta „Skujas”, dienvidos teritorija robežojas ar zemes īpašumu „Patmalas” (kadastra Nr. 70740040045) un pagasta autoceļu, aiz kura atrodas saimniecība „Lejas Patmalnieki” (kadastra Nr.

70740040034), dienvidrietumos – pašvaldībai piederošām zemēm (kadastra Nr. 70740040288), rietumos – „Lāču Migas” (kadastra Nr. 70740040124) un ziemeļrietumos „Vīdiņi” (kadastra Nr. 70740040015). Karjeram nepieguļ un tiešā tuvumā neatrodas lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Karjeram paredzētās teritorijas ziemeļos, rietumos un dienvidos ir privātīpašumā esošas meža zemes, bet teritorijas dienvidrietumos atrodas bijušās PSRS armijas bāzes teritorija. Atbilstoši ziņojumā norādītajam šī teritorija ir degradēta un tajā nenotiek saimnieciskās aktivitātes.

Tuvākā sabiedriskā ēka - SPA kūrorts „Mārcienas Muiža” atrodas 670 m attālumā no karjera tehnoloģiskā parka dienvidu robežas, bet sabiedriskās ēkas - Mārcienas pamatskola, Mārcienas ciema pašvaldības ēka, kultūras nams, ambulance, aptiekas punkts, zobārstniecības kabinets, frizētava, bibliotēka, pasta nodaļa, pašvaldības komunālais uzņēmums - atrodas aptuveni 2 km attālumā.

Ziņojumā sniegta informācija, ka Mārcienas pagasta teritorijā nav pastāvīgi applūstošas teritorijas, kā arī derīgo izrakteņu ieguvei paredzētajā teritorijā un tās tiešajā tuvumā nav izveidotas meliorācijas sistēmas. Aptuveni no 150 m līdz 400 m uz austrumiem no karjera teritorijas aiz autoceļa V 876 tek upe Arona, kura atbilstoši 2002.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” visā tās garumā ir prioritārie zivju ūdeņi un noteikta kā lašveidīgo zivju ūdeņi. Atbilstoši Mārcienas pagasta teritorijas plānojumam 2008. - 2020.gadam, Aronas aizsargjosla ir noteikta 100 m plata no katra upes krasta. Ziņojumā norādīts - tā kā atbilstoši izvēlētajai tehnoloģijai nav paredzēta derīgo izrakteņu ieguve izmainot pazemes ūdeņu līmeni, nav plānota pazemes ūdeņu atsūkņošana, kā arī paredzētās darbības rezultātā neveidojas notekūdeņi, tad derīgo izrakteņu ieguve neietekmēs iepriekš minētos ūdensobjektus.

Tuvākie valsts nozīmes aizsargājamie kultūrvēsturiskie objekti ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis „Plekšēnu Zviedru skansts - viduslaiku nocietinājums” (nr.1768), kas atrodas apmēram 400 m attālumā uz ziemeļaustrumiem un valsts nozīmes arhitektūras piemineklis „Mārcienas muižas apbūve” (Nr. 6478), kas atrodas apmēram 2 km attālumā uz dienvidaustrumiem no atradnes teritorijas. Saskaņā ar ziņojumā sniegto informāciju daļa derīgo izrakteņu ieguvei paredzētās teritorijas atradnes „Sauleskalni” teritorijas ziemeļaustrumos atrodas valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa „Plekšēnu Zviedru skansts - viduslaiku nocietinājums” aizsargjoslā. Ziņojumam pievienota Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas 2010.gada 5.jūlija vēstule nr.14/1764, kurā norādīts, ka saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 17., 22. un 23.pantu, Inspekcijai kultūras pieminekļu aizsardzības aspektā nav iebildumu pret derīgo izrakteņu atradnes izstrādi vēstulei pievienotajā kartogrāfiskajā materiāla atzīmētajā teritorijā. Vēstulē norādīts arī, ka saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 17. un 22.pantu, darbu laikā atsedzoties jaunām kultūrvēsturiskām vērtībām, tie jāpārtrauc un par atradumiem nekavējoties jāziņo Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.

Ziņojumā sniegta informācija, ka Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) Derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisija (2010. gada 1. februāra protokols Nr. 6) atradnē „Sauleskalni” (teritorija „Kļaviņas - 2009.g.”) uz 2009.gada 1.novembri akceptēja A kategorijas kopējos krājumus - smilts - 1379,6 tūkst.m³, no tiem zem pazemes ūdens līmeņa - 306,6 tūkst.m³; smilts-grants - 1339,0 tūkst.m³, no tiem zem pazemes ūdens līmeņa - 323,2 tūkst.m³; kā arī pieņēma zināšanai, ka īpašumā „Grantskalni” no kopējiem atradnes „Sauleskalni” (teritorijas „Kļaviņas - 2009.g.”) krājumiem izpētīti šādi krājumi: smilts - 788,3 tūkst.m³, no tiem zem pazemes ūdens līmeņa - 98,5 tūkst.m³, smilts-grants - 329,0 tūkst.m³, no tiem zem pazemes ūdens līmeņa - 76,9 tūkst.m³. Derīgās slāņkopas biezums ir vidēji 20,5 m, segkārtas biezums līdz 0,2 m. Smilts nogulumu pārsvarā veido vienu horizontu, vidējais slāņkopas biezums ir ap 11,7 m. Smilts - grants slāņkopa pārsvarā iegul zem smilts slāņa un tās vidējais biezums ir 14,5 m. Pazemes ūdens līmenis iegul 6,5 m līdz 23,4 m dziļumā no zemes virsmas. Derīgo izrakteņi plānots iegūt divos paņēmienos - vispirms izstrādājot karjera rietumu daļu, bet pēc tam austrumu daļu. Derīgo izrakteņu ieguve paredzēta ar ekskavatoru un karjera izstrāde paredzēta četrās kāplēs. Gadā plānots iegūt līdz 150 000 m³ derīgo izrakteņu. Atbilstoši ziņojumā norādītajam derīgo izrakteņu ieguve paredzēta virs un zem gruntsūdens līmeņa, neveicot pazemes ūdens atsūkņēšanu. Karjerā tiek paredzēta iegūtā materiāla skalošana; skalošanas - šķirošanas līnijas jauda ir 350 t/h. Nomazgātais un sašķirotais materiāls pa frakcijām tiks novietots kaudzēs. Materiāla skalošanai paredzētais ūdens tiek iegūts no dziļurbuma. Atbilstoši ziņojumam pievienotajai Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes 2008.gada 9.septembrī SIA „Cemex” izsniegtajā Ūdens resursu lietošanas atļaujā Nr. MAT-16-105 noteiktajam lietošanai atļautais ūdens daudzums ir 500 m³ diennaktī jeb 155000 m³ gadā pazemes ūdeņu, ūdens resursu lietošanas veids atbilstoši atļaujai ir smilts-grants skalošanai smilts sijāšanas un drupināšanas iekārtā. Atbilstoši atļaujā noteiktajam regulāri jātīra sūckurvjos ievietotie metāla sieti, kā arī aizliegta ūdeņu novadīšana virszemes ūdens objektos bez atbilstošas attīrīšanas. Iepriekš minētā atļauja ir derīga līdz 2013.gada 8. septembrim. Ziņojumā sniegta informācija, ka netīrais ūdens no skalošanas tiek novadīts uz speciālu metāla baseinu, kur tas tiek nostādināts. Attīrītais ūdens tiek atkārtoti izmantots materiāla skalošanai, savukārt izgulsnētais māls tiek savākts un noglabāts turpmākajiem rekultivācijas pasākumiem.

Tiek plānots, ka iegūtā materiāla izvešanai dienā būs nepieciešami 38 autoreisi ar kravu. Ziņojumā sniegta informācija, ka SIA „Cemex” neplāno izvest iegūto materiālu ar savu transportu, bet to izvedīs pircējs ar savu transportu.

Karjera izstrādes laikā iegūtā materiāla transportēšanai tiek piedāvāti trīs maršruti – viens - uz apdzīvotas vietas Sauleskalns pusi, otrs - uz apdzīvotu vietu Mārciena, trešais gar Kapmuižu līdz autoceļam P37:

- pirmais transportēšanas maršruts virzās uz austrumiem no karjera tehnoloģiskā laukuma pa grants pievedceļu līdz valsts 2.šķiras asfaltētam autoceļam V876 un tālāk pa autoceļu V876 uz ziemeļiem no karjera līdz apdzīvotai vietai Sauleskalns un tālāk pa valsts 1.šķiras asfaltētu autoceļu P37 Pļaviņas - Madona. Maršruts virzās gar vairākām viensētām – „Kalna Patmalnieki” (aptuveni 100 m attālumā), „Kļaviņi” (aptuveni 230 m attālumā) un „Vīdiņi” (aptuveni 80 m attālumā), kā arī pie izbraukšanas uz P37 – gar apdzīvotu vietu – Sauleskalns.
- otrais transportēšanas maršruts virzās uz rietumiem no karjera tehnoloģiskā laukuma gar bijušās PSRS armijas bāzes teritoriju, tālāk pa uzlabotu servitūtu ceļu aptuveni 2,5 km uz dienvidiem caur meža zemēm un pēc tam pagriežoties uz austrumiem gar viensētām „Vīmaņi” (aptuveni 180 m) un „Celmiņi” (aptuveni 180 m) līdz apdzīvotai vietai - Mārciena.
- trešais transportēšanas maršruts sākotnēji aptuveni 1 km virzās pa otro transportēšanas maršrutu, tad pagriežas uz rietumiem, bet pēc aptuveni 400 m pagriežas uz ziemeļrietumiem Mārcienas pagastā pa pagasta nozīmes autoceļu un Bērzaunes pagastā pa autoceļu „Vizuļi – Krēmera dzirnavas” līdz autoceļam P37. Autoceļš šķērso Bērzaunes upi un tieši virzās gar valsts nozīmes arheoloģijas pieminekli „Kapmuižas senkapi” (Nr. 1639). Ziņojumā sniegta informācija, ka šis ceļš aptuveni vienu kilometru ir klāts ar betona plāksnēm, 2 km - ar asfaltu, bet nepilnu kilometru garš ceļa posms ar rupjas grants klājumu. Ziņojumā norādīts, ka šo maršrutu izmanto tikai iegūtā materiāla izvešanai no karjera, ja uz autoceļa V876 ir noteikti ierobežojumi.

Ziņojumā sniegta informācija, ka autoceļš V876 ir klāts ar jaunu asfalta segumu, taču 2009. / 2010. gadā pavasara atkušņa laikā radās bažas par ceļa nestspēju, un tika uzstādīta transporta svaru ierobežojoša zīme, kas aizliedza pa to pārvietoties autotransportam, kura krava pārsniedz 10 tonnas. Līdz ar to iegūtā materiāla transportēšana notika pa trešo transportēšanas maršrutu.

Atbilstoši ziņojumā norādītajam, lai transportētu iegūto materiālu no zemes īpašuma „Lāču Migas” (kadastra nr. 70740040124) pa pirmo transportēšanas maršrutu, caur īpašuma „Grantskalni” (kadastra Nr. 70740040044) meža zemēm plānots izcirst stigu un izvietot lentes transportieri derīgo izrakteņu nogādāšanai uz karjera tehnoloģisko laukumu. Ziņojumā ir norādīts, ka grants pievedceļu (aptuveni 150 m) no karjera tehnoloģiskā laukuma līdz valsts 2.šķiras asfaltētam autoceļam V876 plānots pārklāt ar betonu vai tam pielīdzināmu materiālu.

Ziņojumā sniegta arī informācija, ka 2008.gadā SIA „Cemex” uzlaboja servitūtu ceļu uz apdzīvoto vietu – Mārciena, lai novirzītu transporta plūsmu no zemes gabala „Lejas Patmalnieki” tuvuma un netraucētu SPA kūrorta „Mārcienas muiža” darbībai. Transportēšanas maršrutu rekonstruēja ar nolūku transportēt iegūto materiālu uz Mārcienas dzelzceļa staciju, tā tālākai transportēšanai pa dzelzceļu. Ziņojumā norādīts, ka patlaban netiek plānots iegūto materiālu transportēt pa dzelzceļu un līdz

ar to netiek plānota regulāra iegūtā materiāla transportēšana lielos apjomos uz apdzīvoto vietu - Mārciena.

Plānots, ka karjerā tiks nodarbināti 10 cilvēki. Ziņojumā norādīts, ka tiks izmantotas jau esošā karjera teritorijā izveidotā infrastruktūra un iekārtas, saimnieciskās telpas. Dzeramo ūdeni strādājošo vajadzībām piegādās atsevišķi, bet sadzīves notekūdeņu attīrīšanai ir uzbūvētas bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas ietaises. Sadzīves atkritumi tiek savākti konteineros un pēc tam tiek izvesti uz sadzīves atkritumu poligonu. Savukārt karjerā izmantojamās tehnikas apkopi un remontu veic sertificētas servisa firmas, kuras apsaimnieko arī apkopes un remonta rezultātā veidojošos atkritumus.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā iekļautais paredzētās darbības gaisu piesārņojošo vielu (cietās daļiņas PM₁₀, PM_{2,5}, NO_x, CO) izkliedes modelēšanas aprēķins no darbībām karjerā liecina, ka normatīvos noteiktās robežvērtības karjeram tuvāko dzīvojamo māju apkārtnē netiks pārsniegtas, ja tiek veikti paredzētie gaisa piesārņojumu samazinošie pasākumi. Papildus putekļu izplatības ierobežošanai nepieciešamības gadījumā jāmitrina iekšējie autoceļi un tehnoloģiskie laukumi. Karjerā izmantojamo mehānismu radītā trokšņa modelēšanas aprēķini liecina, ka normatīvos noteiktās vides trokšņa dienas robežvērtības mazstāvu apbūves teritorijās var tikt pārsniegtas līdz 115 m, bet nakts robežvērtības līdz 300 m no karjera tehnoloģiskā laukuma. Ņemot vērā dzīvojamo māju attālumu no atradnes teritorijas, tuvāko dzīvojamo māju apkārtnē „Kļaviņi” un „Kalna Patmalnieki”, karjera darbības rezultātā netiek prognozēta akustiskā trokšņa normatīvos noteiktās dienas un vakara trokšņa robežlielumu robežvērtības pārsniegšana, bet ir iespējams neliels vides trokšņa nakts robežlieluma pārsniegums (aptuveni 2-3 dB). Līdz ar to karjera izstrādes darbu veikšana tādējādi, lai nodrošinātu spēkā esošo normatīvo aktu prasības.

Ziņojumā norādīts, ka smilts un smilts – grants atradnes „Sauleskalni” teritorija atrodas aptuveni 2,2 km no Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) - Krustkalnu dabas rezervāta. Aptuveni 5 km attālumā no potenciālā karjera teritorijas atrodas aizsargājams ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis Krākas (Svētes Dreimaņu) avoti, bet tuvākais dižkoks atrodas aptuveni 6 km attālumā uz dienvidiem pa gaisa līniju no paredzētās darbības vietas. 2010.gada jūnijā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tika apsekota potenciālā karjera teritorija. Atbilstoši ziņojumam pievienotajam 2010.gada 28.jūnija eksperta slēdzienam nr.11/10, lielā apsekotās teritorijas daļā augsnes virskārta norakta un izveidots karjers, bet pārējās platības veido sausi, samērā jauni priežu meži un izcirtumi. Slēdzienā norādīts, ka karjeram paredzētajā teritorijā un tās tuvākajā apkārtnē netika konstatētas īpaši aizsargājamās sugas un biotopi. Līdz ar to ziņojumā secināts, ka projekta īstenošana neietekmēs tuvākās dabas teritorijas - Krustkalnu dabas rezervātu, dabas pieminekli Krākas (Svētes Dreimaņu) avotus, dižkokus, īpaši aizsargājamās sugas vai biotopus.

Vides pārraudzības birojs, pamatojoties uz izvērtētās dokumentācijas analīzi, secina, ka:

- smilts un smilts - grants ieguvei plānotie zemes gabali ar kadastra nr. 70740040124 un 70740040080 atbilstoši teritorijas plānojumam atrodas uz ieguves rūpniecībai un karjeru izstrādei paredzētās zemes, bet zemes gabals „Grantskalni” (kadastra Nr. 70740040044) atrodas uz meža zemes;
- atbilstoši ziņojumā norādītajam pašvaldībā ir iesniegts pieprasījums mainīt zemes gabala „Grantskalni” zemes izmantošanas mērķi;
- patlaban nelielā teritorijas daļā blakus zemes gabalam „Grantskalni” notiek smilts un smilts - grants ieguve, bet pārējās platības veido sausi, samērā jauni priežu meži un izcirtumi;
- kopējā derīgo izrakteņu ieguvei paredzētā platība ir 13,9 ha, bet līdz Mārcienas pagasta teritorijas plānojuma grozījumiem derīgā izrakteņa ieguve ir paredzēta 7,62 ha;
- derīgās slāņkopas biezums vidēji pārsniedz 20 m, tajā skaitā smilts nogulumi pārsvarā veido vienu horizontu, vidējais slāņkopas biezums ir ap 11,7 m, smilts - grants slāņkopa pārsvarā iegul zem smilts slāņa un tās vidējais biezums ir 14,5 m;
- lielākā daļa derīgo izrakteņu atrodas zem pazemes ūdens līmeņa;
- gruntsūdens līmenis atrodas no 6,5 m līdz 23,4 m dziļumā no zemes virsmas;
- segkārtas biezums ir vidēji 0,2 m, segkārtu paredzēts novietot pa atradnes perimetru un pēc karjera izstrādes izmantot rekultivācijai;
- karjeru plānots izstrādāt 4 kāplēs; karjera izstrādes dziļums plānots līdz 27,8 m no zemes virsmas, bet vidējais karjera izstrādes dziļums 14,7 m no zemes virsmas;
- derīgo izrakteņu ieguve plānota ar ekskavācijas metodi bez gruntsūdens līmeņa pazemināšanas (bez gruntsūdens atsūkņēšanas);
- karjerā tiek paredzēta iegūtā materiāla skalošana; skalošanas - šķirošanas līnijas jauda ir 350 t/h. Nomazgātais un sašķirotais materiāls pa frakcijām tiks novietots kaudzēs. Materiāla skalošanai paredzētais ūdens tiek iegūts no dziļurbuma;
- kravu transportēšanai paredzēts veikt 38 reisus (turp – atpakaļ 76) dienā;
- karjerā plānots nodarbināt 10 cilvēkus;
- dzeramo ūdeni darbinieku vajadzībām paredzēts pievest tvertnēs;
- plānots izmantot jau esošā karjera teritorijā izveidoto infrastruktūru un iekārtas, saimnieciskās telpas;
- sadzīves notekūdeņu attīrīšanai ir uzbūvētas bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas ietaises;
- sadzīves atkritumi tiek savākti konteineros un pēc tam tiek izvesti uz sadzīves atkritumu poligonu;
- karjerā izmantojamās tehnikas apkopi un remontu veic sertificētas servisa firmas, kuras apsaimnieko arī apkopes un remonta rezultātā veidojošos atkritumus;

- derīgo izrakteņu transportēšanai iespējams izmantot maršrutus – vienu - uz apdzīvotas vietas Sauleskalns pusi pa autoceļu V876, otru - uz apdzīvotu vietu Mārciena gar viensētām „Vīmaņi” un „Celmiņi” pa servitūtu ceļu, trešo - pa Mārcienas un Bērzaunes pagasta autoceļu gar Kapmuižu līdz autoceļam P37. Trešo transportēšanas maršrutu plānots izmantot, ja autoceļam V876 ir noteikts ceļa nestspējas ierobežojums. Vides aspektā nevienai no šīm alternatīvām nav izslēdzošu apstākļu;
- karjera izstrādes rezultātā netiek prognozēta ietekme uz tuvākajiem ūdensobjektiem;
- grants pievedceļu (aptuveni 150 m) no karjera tehnoloģiskā laukuma līdz valsts 2. šķiras asfaltētam autoceļam V876 plānots pārklāt ar betonu vai tam pielīdzināmu materiālu;
- paredzētās darbības rezultātā netiek prognozēti gaisu piesārņojošo vielu normatīvu pārsniegumi, realizējot plānotos pasākumus putekļu izplatīšanās samazināšanai;
- paredzētās darbības rezultātā dienas un vakara laikā netiek prognozēti būtiski trokšņa līmeņa pārsniegumi tuvāko māju teritorijās; ja derīgo izrakteņu ieguve tiek realizēta 24 stundas diennaktī, iespējams neliels vides trokšņa nakts robežlieluma pārsniegums (aptuveni 2 - 3 dB) tuvāko dzīvojamo māju apkārtnē „Kļaviņi” un „Kalna Patmalnieki”;
- tirgus aktivizācijas gadījumā derīgos izrakteņus plānots iegūt 365 dienas gadā 24 stundas diennaktī, tai pat laikā ir nepieciešams nodrošināt trokšņu normatīvu ievērošanu arī nakts laikā tuvākās dzīvojamās apbūves teritorijā;
- plānotā karjera teritorijā un tā tuvumā nav īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu un īpaši aizsargājamo sugu atradņu, kā arī Latvijas „NATURA 2000” Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju. Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija, kas ir arī Latvijas „NATURA 2000” Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija, Krustkalnu dabas rezervāts atrodas aptuveni 2,2 km attālumā no karjera teritorijas un netiek prognozēta negatīva ietekme uz to;
- potenciālā karjera teritorija skar valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļa „Plekšēnu Zviedru skanstis - viduslaiku nocietinājums” aizsargjoslu, savukārt trešais transportēšanas maršruts virzās gar valsts nozīmes arheoloģijas pieminekli „Kapmuižas senkapi” (Nr. 1639). Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija ir akceptējusi derīgo izrakteņu ieguvi valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa „Plekšēnu Zviedru skanstis - viduslaiku nocietinājums” aizsargjoslā, tai pat laikā norādot, ja darbu laikā atsedzas jaunas kultūrvēsturiskās vērtības, darbi jāpārtrauc un par atradumiem nekavējoties jāziņo Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.

Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā nav konstatēti izslēdzoši apstākļi, kas nepieļautu SIA „Cemex” plānoto smilts un smilts - grants ieguvi atradnē „Sauleskalni” zemes īpašumos ar kadastra Nr. 70740040044, 70740040124 un 70740040080, ja tiek paredzēti un realizēti visi ietekmes uz vidi novērtējuma

ziņojumā un šajā atzinumā paredzētie risinājumi. SIA „Cemex”, atbilstoši likuma ”Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 24.pantam, ir atbildīga par sniegtās informācijas patiesumu un noslēguma ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu.

4. Izvērtētā dokumentācija.

- SIA „Cemex” 2009.gada 4.novembra iesniegums par paredzēto darbību – 13 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 11.novembra lēmums Nr.474 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu paredzētajai darbībai – 1 lapa.
- 2009.gada 3.decembra ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas protokols un tam pievienotie materiāli – 8 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 21.decembra Programma ietekmes uz vidi novērtējumam SIA „Cemex” smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā– 6 lapas.
- Ietekmes uz vidi novērtējuma smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā darba ziņojums – 1 sējums,132 lapas.
- Ietekmes uz vidi novērtējuma smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā darba ziņojuma kopsavilkums – 11 lapas.
- VAS „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Madonas nodaļas 2010.gada 21.maija vēstule Nr.4.5.7.-93 par ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 1 lapa.
- Madonas novada pašvaldības priekšlikumi (2010.gada 25.maija vēstule Nr.MNP/1-20/10/1437) ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma pilnveidošanai – 1 lapa.
- Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes priekšlikumi (2010.gada 26.maija vēstule Nr.6.5.32/594) ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma pilnveidošanai – 2 lapas.
- 2010.gada 1.jūnija ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols un tam pievienotie materiāli – 7 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2010.gada 11.jūnija Atzinums par SIA „Cemex” smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” „Kļaviņas – 2009.g.”) ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 8 lapas.
- Ietekmes uz vidi novērtējuma smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā noslēguma ziņojums – 162 lapas.
- Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes atsauksme (2010.gada 26.maija vēstule Nr.6.5.32/594) par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu – 1 lapa.

5. Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tai skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti).

Informatīvie materiāli par SIA „Cemex” plānoto derīgo izrakteņu ieguvu derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā bija pieejami: SIA „Cemex”, Podraga ielā 2, Rīgā; Mārcienas pagasta padomē Jaunajā ielā 1, Mārcienā; Valsts vides dienesta Madonas reģionālajā vides pārvaldē Blaumaņa ielā 7, Madonā un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā.

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējā sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2009.gada 3.decembrī Mārcienas pagasta padomē un tajā piedalījās 5 interesenti. Paredzētās darbības ierosinātāja pārstāvis klātesošajiem sniedza informāciju par plānoto darbību un apkārtnes sākotnējās apsekošanas rezultātiem. Savukārt pagasta pārvaldes pārstāve informēja par esošo situāciju apkārtnē un karjeram piegulošajos īpašumos. Sanāksmē tika uzsvērts, ka pagasts ir ieinteresēts perspektīvā karjera darbības uzsākšanā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs nesaņēma nevienu vēstuli saistībā ar plānoto darbību.

Pamatojoties uz SIA „Cemex” 2009.gada 4.novembra iesniegumu un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, Vides pārraudzības valsts birojs sagatavoja un 2009.gada 21.decembrī izsniedza Programmu ietekmes uz vidi novērtējumam SIA „Cemex” smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā.

2010.gada 5.maijā SIA „Cemex” iesniedza Vides pārraudzības valsts birojā izvērtēšanai smilts un smilts – grants ieguves derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, kuru sagatavoja SIA „Deko Geo Balts”.

Smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums sabiedrībai bija pieejams: Madonas novada domē, Saieta laukumā 1, Madonā; Valsts vides dienesta Madonas reģionālajā vides pārvaldē, Blaumaņa ielā 7, Madonā un Vides pārraudzības valsts birojā, Rīgā, Rūpniecības ielā 23.

Atbilstoši likumdošanas prasībām 2010.gada 18.maijā laikrakstos „Latvijas Vēstnesis” un „Stars” tika publicēti paziņojumi par sabiedrības iespējām iepazīties ar izstrādāto darba ziņojumu, piedalīties tā sabiedriskajā apspriešanā un iesniegt rakstveida priekšlikumus, kā arī tika nosūtīti individuāli paziņojumi nekustamo īpašumu īpašniekiem (valdītājiem), kuru īpašums ir blakus paredzētās darbības vietai.

Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma apspriešana klātienē notika 2010.gada 1.jūnijā Madonas novada Mārcienas pagastā, Jaunajā ielā 1. Tajā piedalījās 4 interesenti. Karjeram blakus esošā zemes īpašuma „Vīdiņi” īpašnieku interesēja iespējamā pazemes ūdens līmeņa pazemināšanās un paredzētās darbības iespējamā ietekme uz blakus esošajiem mežiem. Diskusiju rezultātā atklājās, ka paredzētās darbības teritorijai un tai pieguļošajām teritorijām pagasta teritorijas plānojumā ir radušās kļūdas kadastra numerācijā. Līdz ar to pagasta izziņā ir norādīts kļūdainš kadastra numurs, jo projekta izstrādātāji par korektu pieņēma 2009.gada veikto topogrāfisko plānu, kas saskaņots Valsts zemes dienestā. Līdz ar to noslēgumā ziņojumā tiks koriģēti zemes gabalu nosaukumi un situācijas apraksts atbilstoši topogrāfiskajā plānā esošajai kadastru numerācijai.

Ietekmes uz vidi novērtējuma laikā par paredzēto darbību darba ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma:

- Madonas novada pašvaldības priekšlikumus ziņojuma pilnveidošanai. Vēstulē norādīts, ka nepieciešams precizēt informāciju saistībā ar izvēlētajiem transportēšanas maršrutiem un paustas bažas par autoceļa kvalitāti, ja transporta plūsma uz Mārcienas dzelzceļa staciju būs intensīva, kā arī norādīts, ka var rasties problēmas ar autoceļu uzturēšanu.
- VAS „Latvijas valsts ceļi” vēstuli, kurā norādīts, ka, izstrādājot derīgo izrakteņu atradni „Sauleskalni”, materiāla transportēšana paredzēta pa valsts vietējo autoceļu V 876 Ļaudona – Mārciena - Sauleskalns – Bērzaune. Vēstulē paustas bažas, ka no pastiprinātas smagsvara transporta slodzes var tikt bojāts asfaltbetona segums, graujot vietējo infrastruktūru un apgrūtinot iedzīvotājiem piekļūšanu Mārcienas ciemam, kā arī tūrisma objektam – Mārcienas muiža. Tāpat Mārcienas iedzīvotājiem ceļa seguma bojājumi kavētu nokļūšanu uz novada centru Madonā.
- Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes priekšlikumus ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma pilnveidošanai. Vēstulē norādīts, ka jāprecizē un jāpapildina ziņojumā sniegtā informācija par paredzēto derīgo izrakteņu ieguves tehnoloģiju, ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas risinājumiem, gaisa piesārņojumu, kā arī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Ziņojumā norādīts, ka, lai apzinātu vietējo iedzīvotāju viedokli par plānoto darbību, tika veikta iedzīvotāju aptauja. Aptaujas laikā tika aptaujāti 19 respondenti, kas bija labi informēti par plānoto darbību atradnē „Sauleskalni”. Neviens no aptaujātajiem neiebilda pret paredzēto darbību un vērtēja paredzēto darbību pozitīvi, jo tādējādi saskata gan darba iespējas iedzīvotājiem, gan arī ienākumu avotu pagastam.

Vides pārraudzības valsts birojs, ņemot vērā Madonas novada pašvaldības, Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes un VAS „Latvijas valsts ceļi” priekšlikumus un ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskās

apspriešanas rezultātus, izvērtēja darba ziņojuma atbilstību Programmā izvirzītajām prasībām, sagatavoja un 2010.gada 11.jūnijā izsniedza Atzinumu par smilts un smilts – grants ieguves derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” („Kļaviņas - 2009.g.”) ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu. Atzinumā par darba ziņojumu tika norādīts, kāda ziņojumā iekļautā informācija papildināma un precizējama, lai noslēguma ziņojums atbilstu izsniegtās programmas un spēkā esošās likumdošanas prasībām. Atzinumam tika pievienotas arī visas saņemtās vēstules.

Ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja prasības, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums tika papildināts un precizēts, un 2010.gada 20.augustā Vides pārraudzības valsts birojā tika iesniegts izvērtēšanai ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” Madonas novada Mārcienas pagastā, kuru sagatavojis SIA „Deko Geo Balts”. Noslēguma ziņojums sabiedrībai bija pieejams: SIA „Cemex”, Lielirbes ielā 17a - 28, Rīgā, Valsts vides dienesta Madonas reģionālajā vides pārvaldē, Blaumaņa ielā 7, Madonā, un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, kā arī interneta mājaslapās http://www.cemex.lv/su/su_en_ia.asp un www.vpvb.gov.lv.

Salīdzinot ar ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, noslēguma ziņojumā papildināti arī iespējamie transportēšanas maršruti, ņemot vērā arī iespējamās ierobežojumus.

Noslēguma ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma:

- Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes vēstuli, kurā norādīts, ka nav būtisku iebildumu par noslēguma ziņojumā sniegto informāciju, kā arī, ka noslēguma ziņojumā pietiekoši plaši analizēti un novērtēti visi nepieciešamie jautājumi un sniegta atbilstoša informācija par viesiem paredzētās darbības ietekmes uz vidi aspektiem un ņemtas vērā Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes iebildes par konstatētajām neprecizitātēm darba ziņojumā.

Citas atsauksmes noslēguma ziņojuma izvērtēšanas laikā netika saņemtas.

6. Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi.

Noslēguma ziņojums un Vides pārraudzības biroja atzinums par to iesniedzams Madonas novada domei. Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi stājas spēkā tikai tādā gadījumā, ja tiek saņemts likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 21.pantā noteiktais akcepts paredzētās darbības realizācijai kārtībā, kāda noteikta Ministru kabineta 2006.gada 2.maija noteikumos Nr.335 „Paredzētās darbības akceptēšanas kārtība”.

Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” („Kļaviņas - 2009.g.”) Madonas novada Mārcienas pagastā:

- Darbības ierosinātajam sadarbībā ar pašvaldību jānodrošina smilts un smilts – grants ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” („Kļaviņas - 2009.g.”) Madonas novada Mārcienas pagastā plānotā zemes gabala „Grantskalni” (kadastra Nr. 70740040044) iekļaušana Madonas novada Mārcienas pagasta teritorijas plānojumā kā derīgo izrakteņu ieguvei paredzētā teritorija.
- Meža zemes transformācija jāveic normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- Projektējot un ierīkojot karjeru, jānodrošina Aizsargjoslu likumā noteikto prasību ievērošana.
- Atbilstoši ziņojumā paredzētajam, derīgo izrakteņu ieguve veicama bez pazemes ūdens līmeņa pazemināšanas.
- Jāparedz un jārealizē pasākumi, lai karjera izstrādes laikā nepieļautu naftas produktu un citu piesārņojošo vielu nokļuvi pazemes ūdeņos.
- Veicot paredzēto darbību, jānodrošina normatīvajos aktos noteikto gaisa kvalitātes normatīvu prasību ievērošana, tai skaitā, atbilstoši ziņojumā paredzētajam, grants pievedceļa no karjera tehnoloģiskā laukuma līdz valsts 2.šķiras asfaltētam autoceļam V876 pārklāšana ar betonu vai tam pielīdzināmu materiālu, kā arī nepieciešamības gadījumā jāveic papildus pasākumi normatīvo aktu prasību nodrošināšanai.
- Atbilstoši Aizsargjoslu likuma 38.pantā noteiktajam jebkuras darbības veikšanai aizsargjoslās ap kultūras pieminekļiem jāsaņem Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju. Ja darbu laikā tiek konstatētas jaunas kultūrvēsturiskās liecības, darbi pārtraucami un par atradumiem jāziņo Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.
- Paredzētā karjera izstrāde veicama tādējādi, lai nodrošinātu spēkā esošo trokšņa normatīvu ievērošanu. Nepieciešamības gadījumā, ja tiek saņemtas sūdzības no apkārtējo māju iedzīvotājiem, SIA „Cemex” jāveic trokšņa mērījumus un nepieciešamības gadījumā jārealizē troksni samazinošus pasākumus, lai nodrošinātu Ministru kabineta 2004.gada 13.jūlija noteikumos Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktos vides trokšņa robežlielumus tuvāko māju teritorijā.
- Derīgo izrakteņu ieguve veicama atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” prasībām.
- SIA „Cemex” jāvienojas ar pašvaldību par pašvaldības ceļu izmantošanu un darbībām šo ceļu uzturēšanai problēmsituāciju gadījumos.
- Karjera rekultivācija jāveic normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, savlaicīgi un racionāli plānojot atradnes izstrādi un segkārtas izmantošanu.

- Valsts vides dienesta Madonas reģionālajā vides pārvaldē jāpieprasa un jāsaņem vides aizsardzības tehniskie noteikumi saistībā ar infrastruktūras objektu pilnveidošanu saistītajiem darbiem.

Vides pārraudzības valsts biroja lēmums.

Ņemot vērā iepriekš minēto informāciju un likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 20.panta pirmo daļu, Vides pārraudzības valsts birojs nolemj rekomendēt Madonas novada domei izvērtēt un lemt par SIA „Cemex” smilts un smilts – grants ieguves zemes īpašumos ar kadastra Nr. 70740040044, 70740040124 un 70740040080 derīgo izrakteņu atradnē „Sauleskalni” („Kļaviņas - 2009.g.”) Madonas novada Mārcienas pagastā projekta turpmāko izstrādi, atbilstoši noslēguma ziņojumā paredzētajiem risinājumiem un šajā atzinumā izvirzītajiem nosacījumiem.

Direktors

A. Lukšēvics

2010.gada 29.septembrī.